

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลชมภู อำเภอสารภี
จังหวัดเชียงใหม่ 50140
โทรศัพท์ 053-420-779
โทรสาร 053-420-555

ประชากร

7,479 คน
(ชาย 3,581 คน หญิง 3,898 คน)

พื้นที่

13.23 ตารางกิโลเมตร
(ครอบคลุมจำนวน 9 หมู่บ้าน)

รายได้

30,500,000 บาท
(ไม่รวมเงินอุดหนุน,
เงินกู้ เงินยืมจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

33,400,000 บาท

คณะผู้บริหาร

นายธวัช ชัยแก้ว
นายกเทศมนตรีตำบลชมภู
จำสิบตรีประสิทธิ์ บัวเต่า
ปลัดเทศบาลตำบลชมภู
นายประทวน มหายศ
ประธานสภาเทศบาลตำบลชมภู

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 10 คน
หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลชมภู

อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

การบริหารงานของเทศบาลตำบลชมภู

เทศบาลตำบลชมภู ค้นหา พัฒนา และสร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม โดยใช้หลักการ “ห่วงโซ่ ส่วนร่วม บูรณาการ อย่างยั่งยืน” และมีแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างเครือข่าย ดังนี้

๑ เทศบาลแสดงให้กลุ่มหรือองค์กรภายในและภายนอกพื้นที่เห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความจำเป็นที่ต้องร่วมมือและทำงานในลักษณะเครือข่าย

๑ เทศบาลประสานและจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือ โดยเริ่มต้นจากภาคีเครือข่ายที่เป็นแกนนำแล้วจึงขยายภาคีเครือข่ายเพิ่มเติม

๑ ภาคีเครือข่ายกำหนดจุดร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่ กำหนดเป้าหมายร่วม กำหนดความเชื่อพื้นฐานในการดำเนินงานร่วม กำหนดทักษะและความสามารถที่ควรมีร่วมกัน กำหนดบทบาทของแต่ละภาคี กำหนดความรับผิดชอบที่มีต่อกัน กำหนดกฎระเบียบที่ควรปฏิบัติร่วมกัน และกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่จะทำร่วมกัน

๑ เครือข่ายร่วมกันวางแผนการดำเนินงานทั้งแผนกำลังคน แผนงบประมาณ และแผนกลยุทธ์

- การวางแผนกำลังคนโดยการส่งเสริมให้สมาชิกเครือข่ายมีจิตสาธารณะ ทำงานเพื่อส่วนรวม และมีการวางระบบการทำงานเป็นทีมระหว่างเครือข่าย
- การวางแผนงบประมาณโดยยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อแสดงถึงความโปร่งใส ซึ่งก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
- การวางแผนกลยุทธ์ ภารกิจ และเป้าหมาย โดยกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ในการทำงาน รวมถึง กำหนดภารกิจของแต่ละภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน

๑ ระหว่างภาคีเครือข่ายมีการสื่อสารกันเป็นประจำสม่ำเสมอ

๑ เครือข่ายมีการจัดการความรู้ โดยมีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างภาคีเครือข่าย รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกเครือข่าย

๑ เครือข่ายมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ชื่นชมความสำเร็จที่เกิดขึ้น และระดมความคิดเห็นเพื่อค้นหาแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของเครือข่าย

๑ เทศบาลขยายเครือข่ายการดำเนินงาน โดยแสดงให้เห็นว่าความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายนำไปสู่ความสำเร็จ

จากการทำงานในลักษณะเครือข่ายมาโดยตลอดทำให้เทศบาลตำบลชมพูทราบถึงประโยชน์ของการทำงานในลักษณะเครือข่ายหลายประการ ได้แก่ การมีเครือข่ายช่วยให้เกิดการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วแม้ว่าปัญหานั้นมีความซับซ้อนค่อนข้างมาก เทศบาลมีแหล่งทรัพยากรในการดำเนินงานมากขึ้นทั้งองค์ความรู้ ข้อมูล และทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน และที่สำคัญเจ้าหน้าที่ของเทศบาลได้พัฒนาศักยภาพของตนเพราะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างการดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย

ตัวอย่างโครงการที่สะท้อนถึงความเป็นเลิศด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม

เครือข่ายชมภูเมืองน่ายู่ มุ่งสู่เมืองสีเขียวอย่างยั่งยืน

การขยายตัวของเมือง การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และการบุกรุกพื้นที่สาธารณะอันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร ส่งผลให้เขตพื้นที่เทศบาลตำบลชมภูขาดแคลนพื้นที่สีเขียว ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียว มีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ ขาดการสนับสนุนด้านวิชาการโดยเฉพาะต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สีเขียว ขาดประสบการณ์ในการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาพื้นที่สีเขียว ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ คุณค่า และความสำคัญของพื้นที่สีเขียวที่มีต่อเมืองทั้งในเชิงสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและอัตรากำลังซึ่งส่งผลให้พื้นที่สีเขียวไม่ได้รับการดูแลและจัดให้มีเพียงพอต่อการเติบโตของชุมชน เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ เทศบาลตำบลชมภูจึงนำแนวคิดเรื่องการพัฒนาเมืองน่ายู่มาดำเนินการในพื้นที่ โดยเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายให้ร่วมมือกันดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิตประจำวันที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมพฤติกรรมกรบรีโภคสีเขียว และส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ เทศบาลได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานไว้ว่า “ทำเมืองให้เป็นบ้านที่ครบครันไปด้วยความน่ายู่ภายใต้บริบทของตำบลชมภู” กล่าวคือเมืองที่ผู้คนอาศัยอยู่อย่างมีความสุขและเป็นเมืองสีเขียวยั่งยืนภายใต้บริบทสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท

เทศบาลตำบลชมภูและเครือข่ายดำเนินงานโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน และแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

◎ **เมืองอยู่ดี** คือ เมืองที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและผู้คนมีวินัย เมืองที่มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เมืองที่มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เมืองที่มีสวัสดิการและการคุ้มครองสิทธิของประชาชน และเมืองที่เศรษฐกิจพัฒนาและพึ่งพาตนเองได้

◎ **คนมีสุข** คือ ประชาชนมีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งกายและใจ ประชาชนได้รับการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเท่าเทียม ครอบครัวมีความมั่นคง สังคมมีคุณธรรมและความเอื้ออาทร และเมืองมีชีวิตชีวา

๑) **สิ่งแวดล้อมยั่งยืน** คือ เมืองที่มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยั่งยืน มีการจัดการมลพิษ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และประชาชนตระหนักถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๒) **องค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา** คือ บุคลากรของเทศบาลได้รับการพัฒนา ศักยภาพและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน เทศบาลมีการพัฒนาระบบและวิธีการทำงานร่วมกัน ภายในองค์กร

๓) **การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล** คือ เทศบาลบริหารงานโดยใช้หลัก นิติธรรม มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคส่วน อื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วม มีความโปร่งใส และการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

แผนภาพแสดงมิติการดำเนินงานเมื่อนำอยู่ของเทศบาลตำบลชมพู

เทศบาลตำบลชมพูมิได้ดำเนินงานเพียงลำพังแต่มีภาคีเครือข่ายหลากหลายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมที่อยู่ภายในและภายนอกพื้นที่เข้ามาร่วมดำเนินงาน โดยแต่ละภาคี เครือข่ายมีบทบาท ดังนี้

◎ **โรงเรียนวัดพญาชมพู โรงเรียนวัดท่าต้นกวาว และโรงเรียนวัดแม่สะลาบ** จัดส่ง นักเรียนเข้าร่วมโครงการทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการแปลง ปลูก ปัน โครงการดังกล่าวได้จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมี ในการทำเกษตรกรรม และลดต้นทุนการผลิตในภาคการเกษตร

◎ **เกษตรอำเภอสารภี** ส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการจัดทำแปลง ปลูก ปัน แบบครบวงจร และการจัดทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อใช้ในการทำเกษตรกรรม

◎ **กระทรวงพลังงาน** ส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการใช้พลังงาน อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความรู้ในการจัดทำแผนพลังงานประจำชุมชน ตลอดจน สร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรมประหยัดพลังงานเพื่อลดการใช้พลังงานในครัวเรือนให้ได้ ร้อยละ 10 ต่อครัวเรือน

◎ **สถานศึกษาในพื้นที่** ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับเทศบาลตำบลชมพูและ ร่วมเป็นคณะทำงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยทุกโรงเรียนได้จัดทำแผนการ จัดการขยะมูลฝอยเพื่อให้เป็นโรงเรียนปลอดขยะ รวมถึงจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดการขยะ ในสำนักงานและสถานศึกษา

◎ **สถานีตำรวจภูธรอำเภอสารภี** ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับเทศบาลตำบล ชมพู โดยร่วมจัดทำโครงการพัฒนาคูคลองบริเวณลำน้ำแม่สะลาบและบริเวณโดยรอบ ซึ่งดำเนินการเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

◎ **เชียงใหม่ เชียงขวัญ สวช หอม** ให้การสนับสนุนงบประมาณบางส่วนในการ จัดซื้อวัสดุเพื่อการปลูกพืชผัก อาทิ เมล็ด พันธุ์พืช ปุ๋ยอินทรีย์ และอุปกรณ์ในการเพาะ ต้นกล้า เป็นต้น รวมถึงให้ความรู้ในการจัด ทำแปลงเพาะปลูก และการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ในเมือง

๑ **บริษัทคูโบต้า** ให้การสนับสนุนเครื่องจักรกลสำหรับไถพรวนและปรับพื้นดินให้มีความเหมาะสมในการเพาะปลูก

๑ **ชุมชนต้นแบบหมู่ที่ 9 ตำบลชมพู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่** เป็นที่ตั้งของแปลง ปลูก บัน โดยปัจจุบันได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบเกษตรครบวงจร อาทิ การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ การจัดทำดินปลูก การเลี้ยงสัตว์ การทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และการรวมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจทำการเพาะปลูกเพื่อบริโภคและเป็นรายได้เสริมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑ **กลุ่มเกษตรกร** เทศบาลตำบลชมพูได้จัดสรรพื้นที่บางส่วนให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกพืชผักตามความสนใจ โดยเทศบาลปลูกฝังให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการแปลงปลูกว่าเปรียบเสมือนทรัพย์สินของตน เพื่อให้เกษตรกรรู้สึกเป็นเจ้าของและทำการดูแลแปลงปลูกอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ได้อย่างยั่งยืน

๑ **ประชาชนในตำบลชมพู** นำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และประชาชนในพื้นที่มากกว่าร้อยละ 90 มีความรู้ความเข้าใจและเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเพิ่มพื้นที่สีเขียว

๑ **วัดร่มป่าตอง** ทำการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียของวัด ร่วมจัดทำน้ำหมักชีวภาพหรือปุ๋ยหมัก

การดำเนินงานของเทศบาลตำบลชมพูและเครือข่ายประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชน เด็ก และเยาวชนให้มุ่งมั่นต่อการเพิ่มพื้นที่สีเขียว จนกลายเป็นคำพูดติดปากของคนในพื้นที่ว่า “ตำบลชมพูสีเขียว” นอกจากนี้ผลการดำเนินงานยังมีความโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์จนได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 เทศบาลเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมในปี 2563 นี้

เครือข่ายการพัฒนาแบบบูรณาการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว

จากการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลชมพูในปี 2562 พบว่า มีกลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) จำนวนทั้งหมด 1,218 คน คิดเป็นร้อยละ 17.12 ของประชากรทั้งหมด ในพื้นที่ โดยสามารถแบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มติดสังคม มีจำนวน 1,140 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 93.60 2) กลุ่มติดบ้าน มีจำนวน 65 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.33 และ 3) กลุ่มติดเตียง มีจำนวน 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.07 ทั้งนี้ จากผู้สูงอายุทุกกลุ่ม มีผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง รวม 33 คน โดยสามารถแบ่งผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงออกเป็นอีก 4 กลุ่มตามอาการ ได้แก่ 1) ผู้สูงอายุเคลื่อนไหวได้บ้าง อาจมีปัญหาการกิน หรือการขับถ่าย แต่ไม่มีภาวะสับสนทางสมอง จำนวน 19 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.58 2) ผู้สูงอายุเคลื่อนไหวได้บ้าง อาจมีปัญหาการกิน หรือการขับถ่าย แต่มีภาวะสับสนทางสมอง จำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 21.21 3) ผู้สูงอายุเคลื่อนไหวไม่ได้ อาจมีปัญหาการกิน หรือการขับถ่าย หรือมีอาการเจ็บป่วยรุนแรง จำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.18 และ 4) ผู้สูงอายุเคลื่อนไหวไม่ได้ และอาจมีปัญหาการกิน หรือการขับถ่าย และมีอาการเจ็บป่วยรุนแรง หรืออยู่ในระยะสุดท้ายของชีวิต จำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.03 ของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงทั้งหมด

เทศบาลตำบลชมพูจึงร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ตำบลชมพูและโรงพยาบาลสารภีบรร จัดให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุด้วยวิธีกายภาพบำบัดตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา ผลปรากฏว่า การให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วยวิธีกายภาพบำบัด

ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เทศบาลจึงต่อยอดการดำเนินงานด้วยการจัดทำนวัตกรรม การดูแลผู้สูงอายุระยะยาวขึ้นในปี 2561 โดยทำการจัดตั้งศูนย์พัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ ตำบลชมพูและจัดทำหลักสูตรการพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ ต่อมาเทศบาลประสานและขยาย ภาควิชาเครือข่ายให้กว้างขวางมากขึ้น โดยในปี 2562 เกิดเป็นเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น ชุมชน และคนพิการ และในปี 2563 เกิดเครือข่ายดูแลผู้สูงอายุระยะยาว

การดูแลผู้สูงอายุระยะยาวของเทศบาลตำบลชมพูจัดกิจกรรม รวม 6 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ 2) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ 3) การพัฒนาระบบบริการ 4) การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือ 5) การพัฒนาและการนำใช้ข้อมูล และ 6) การมีกฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติในระบบ การดูแลผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ในกระบวนการดูแลผู้สูงอายุยังหนุนเสริมด้วยกลไก 5 อ. 5 ก. ซึ่ง 5 อ. หมายถึง อ.อาหาร อ.อาชีพ อ.ออกกำลังกาย อ.ออม อ.อาสาสร้างเมือง และ 5 ก. หมายถึง ก.การพัฒนาผู้สูงอายุ ก.การพัฒนาผู้สูงอายุ ก.การป้องกันและลดอุบัติเหตุ ก.การดูแลต่อเนื่องที่บ้าน และก.การบริการกายอุปกรณ์

ตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นมา เทศบาลตำบลชมพูและเครือข่ายดำเนินกิจกรรมการดูแล ผู้สูงอายุหลากหลายกิจกรรม อาทิ การฝึกทักษะการใช้อุปกรณ์กายที่เหมาะสม (รถโยก รถเข็น และไม้ค้ำยัน) และกิจกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพผู้ป่วย โดยตรวจคัดกรองภาวะ สุขภาพของผู้สูงอายุและให้ความช่วยเหลือตามอาการ เป็นต้น ทั้งนี้ มีกิจกรรมที่โดดเด่น ในการดำเนินงานซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งนวัตกรรม คือ “จิตอาสาธนาคารเวลา”

เทศบาลตำบลชมพูได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ในพื้นที่ โรงพยาบาลสารภีบรร และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในการดำเนินการ “จิตอาสาธนาคาร เวลาเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ” หรือ Time Bank โดยมีวัตถุประสงค์ให้ทุกคนในชุมชนได้เข้ามา แบ่งปันเวลาในการดูแลผู้สูงอายุและฝากเวลาสะสมไว้กับธนาคาร รวมถึงสามารถเบิกถอน เวลาได้เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้ โดยเวลาจะถูกแปลงเป็นความช่วยเหลือหรือสวัสดิการ ในลักษณะต่าง ๆ กล่าวได้ว่า จิตอาสาที่เข้ามาดูแลผู้สูงอายุจะไม่ได้รับค่าตอบแทนเป็นเงิน แต่ได้สะสมเวลาเป็นค่าตอบแทน ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกจิตอาสาธนาคารเวลา รวม 182 คน สะสมเวลาไว้ทั้งสิ้น 453 ชั่วโมง และมีการเบิกถอนเวลาไปใช้แล้ว จำนวน 15 ราย นอกจากนี้ เทศบาลตำบลชมพูร่วมกับสมาชิกธนาคารเวลาและภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ได้จัดทำหลักสูตร สำหรับผู้สูงวัยโดยนำหลักสูตรจากสถาบันพัฒนาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตาม

อธยาศัยมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งทำให้เกิดหลักสูตร “การเรียนรู้สำหรับผู้สูงวัย” ทั้งนี้ หลักสูตรประกอบด้วย 5 วิชา ได้แก่

รายวิชาที่ 1 การดูแลสุขภาพที่จำเป็นของผู้สูงอายุ จำนวน 27 ชั่วโมง มุ่งเน้นเรื่อง การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุแบบองค์รวมโดยเน้นให้ตระหนักในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน การเจ็บป่วย และการดูแลตนเองเบื้องต้น โดยครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และ จิตวิญญาณ

รายวิชาที่ 2 นันทนาการและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 39 ชั่วโมง ประกอบด้วยหลายกิจกรรม อาทิ การออกกำลังกายประกอบดนตรี งานประดิษฐ์ รำไม้พอง และรำวงย้อนยุค เป็นต้น

รายวิชาที่ 3 การพัฒนาจิตสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 39 ชั่วโมง มุ่งเน้นความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาเพื่อความมั่นคงทางจิตใจและเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดี

รายวิชาที่ 4 การใช้ชีวิตอย่างมีความสุขสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 24 ชั่วโมง ส่งเสริม การเรียนรู้นอกสถานที่ อาทิ การศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้สูงอายุขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง การออกเยี่ยมเพื่อนผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ และการเรียนรู้ในการ ใช้ชีวิตบั้นปลายอย่างมีความสุข เป็นต้น

รายวิชาที่ 5 เทคโนโลยีการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 15 ชั่วโมง สอนการใช้ คอมพิวเตอร์เบื้องต้น และ การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบสมาร์ทโฟน

ภาคีเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวของเทศบาลตำบลชมภูเข้ามาร่วมดำเนินงาน ตามความรู้ ทักษะ และความชำนาญของตน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) ภาคี เครือข่ายในการดำเนินงานด้านสาธารณสุข อาทิ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลชมภู โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าต้นกวาว โรงพยาบาลสารภีบรรพพัฒนา กองสาธารณสุขเทศบาลตำบลชมภู สปสข. เทศบาลตำบลชมภู สถาบันทางการแพทย์ฉุกเฉิน และคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เครือข่ายกลุ่มนี้มีบทบาทในการส่งเสริมและ สนับสนุนงานด้านวิชาการ ส่งเสริม ป้องกัน และรักษาสุขภาพ ฟื้นฟูสมรรถภาพ และ สนับสนุนอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการ 2) ภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานด้านการศึกษา อาทิ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นต้น เครือข่ายกลุ่มนี้มีบทบาท ในการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต และการเรียนรู้กับชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน 3) ภาคี เครือข่ายในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพ อาทิ กศน. อ.สารภี กศน.ต.ชมภู วิทยาลัย

การอาชีพ วิทยาลัยอาชีวะ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน บริษัทดูโฮม บริษัท DTAC กรุงเทพฯ และชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต.ชมภู เครือข่ายกลุ่มนี้มีบทบาทในการจัดทำกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ และการส่งเสริมอาชีพ 4) ภาคิเครือข่าย ในการดำเนินงานด้านสังคม อาทิ พัฒนาชุมชน อ.สารภี ต.ชมภู ศูนย์พัฒนาครอบครัว สภาวัฒนธรรม ปราชญ์ล้านนา มูลนิธิสร้างสรรค์สังคมและสุขภาพะ (มสส.) และสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เครือข่ายกลุ่มนี้มีบทบาทในการส่งเสริม และสนับสนุนการดำรงชีวิตในสังคม และการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง และ 5) ภาคิเครือข่ายในการดำเนินงานด้านการเสริมพลัง อาทิ ชมรมต่าง ๆ ในตำบลชมภู กกต.จังหวัดเชียงใหม่ ปราชญ์ชาวบ้าน สภาวัฒนธรรมตำบลชมภู บริษัท DTAC ศูนย์พัฒนาทักษะชีวิตผู้พิการ มูลนิธิสร้างสรรค์สังคมและสุขภาพะ นักสานพลังขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะอย่างมีส่วนร่วม (นนส.) สำนักงานคณะกรรมการ แห่งชาติ (สช) ทีมสื่อองค์กรเอกชน โองเฮียนสืบสานล้านนา/ เขียวสวยหอม/สภาลมหายใจ เชียงใหม่ สำนักงานพัฒนาสังคมแห่งชาติ (พม.)และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เครือข่ายกลุ่มนี้ มีบทบาทในการอบรมสุนทรียสนทนา สื่อการเรียนการสอน เข้ามาดูแลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ และฟื้นฟูผู้สูงอายุ

การดำเนินงานของเครือข่ายการพัฒนาแบบบูรณาการการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว ส่งผลดีต่อผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่มีอาการปวดกล้ามเนื้อ ปวดข้อ และปวดเข่าเรื้อรังได้เข้ารับการกายภาพบำบัดอย่างถูกต้องเหมาะสม และผู้สูงอายุ กลุ่มติดบ้าน ติดเตียง และผู้พิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนมีอาการดีขึ้นและสามารถ ช่วยเหลือตนเองได้ ทั้งนี้ เครือข่ายได้วางแผนขยายผลการดำเนินงานให้ครอบคลุมผู้สูงอายุ ในพื้นที่ให้มากขึ้น และจะเพิ่มบริการด้านการแพทย์แผนไทยเพื่อให้เกิดการดูแลอย่างครบ วงจร

เครือข่ายการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้พื้นที่ลุ่มน้ำฝายพญาคำ

ฝายพญาคำเป็นฝายที่ใช้ในการผันน้ำสำหรับการทำเกษตรกรรม แก้ไขปัญหาน้ำแล้ง ป้องกันปัญหาน้ำท่วม และไล่น้ำเสียออกจากลำเหมืองในเขตอำเภอสารภี องค์กรก็ตาม การจัดการฝายจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและบูรณาการการทำงานของภาคิเครือข่าย ที่เกี่ยวข้องเพราะที่ตั้งของฝายอยู่นอกเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลชมภู และการผันน้ำในแต่ละครั้งส่งผลกระทบต่อหลายพื้นที่ตั้งแต่พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมถึงพื้นที่ของเทศบาลตำบลชมภู

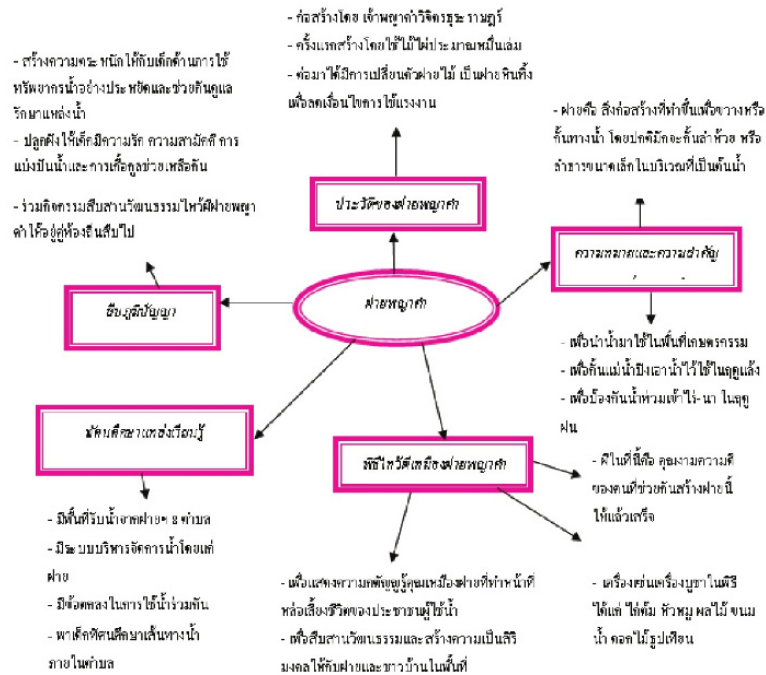
ในปี 2561 เทศบาลตำบลชมพูทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการส่งเสริมและขับเคลื่อนให้เกิดการบริหารจัดการน้ำร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำจากฝายพญาคำ สร้างเครือข่ายบริหารจัดการน้ำร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้พื้นที่ลุ่มน้ำฝายพญาคำ โดยทำการประสานภาคีเครือข่ายต่าง ได้แก่ สำนักงานเจ้าท่าส่วนภูมิภาค (สาขาเชียงใหม่) ชลประทานจังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนสารภีพิทยาคม สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่ ที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ มณฑลทหารบกที่ 33 Spank U Lanna ThaiPBS ชมรมเขียว สวย หอม บริษัทคูโบต้า จำกัด บริษัทพีวีเอฟ โฮงเฮียนสืบสานล้านนา และกลุ่มผู้ใช้น้ำในเขตพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 แห่ง เครือข่ายได้ดำเนินงานร่วมกันมาโดยตลอดโดยจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นบูรณาการจัดการน้ำ ขุดลอกคลอง และบริหารจัดการการใช้น้ำของพื้นที่ฝายพญาคำ กระทั่งปัจจุบันกลายเป็นเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการน้ำจากฝายพญาคำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้น้ำทั้งต้นทาง กลางทาง และปลายทางได้

ในปีที่ผ่านมาเทศบาลตำบลชมพูเล็งเห็นว่า ฝายพญาคำเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่า เพราะมีองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ เทศบาลจึงร่วมกับเครือข่ายสังเคราะห์องค์ความรู้และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่มีชื่อว่า “ฝายพญาคำ” เพื่อถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นใหม่ พร้อมทั้งพัฒนาฝายพญาคำให้เป็นศูนย์การเรียนรู้เหมืองฝายพญาคำและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การดำเนินงานเริ่มต้นด้วยการสร้างศูนย์การเรียนรู้พื้นที่หน้าฝายพญาคำ โดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นผู้ออกแบบพื้นที่ ซึ่งขณะนี้การออกแบบดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วและอยู่ระหว่างการปรับพื้นที่ให้เป็นไปตามแบบพื้นที่บริเวณนี้จะสงวนไว้สำหรับคนลุ่มน้ำและผู้สนใจเข้ามาศึกษาและใช้ประโยชน์ และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงาน ได้มีการเสนอโครงการนี้บรรจุลงในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายยังได้ร่วมกันวางแผนการใช้ประโยชน์และการดูแลรักษาศูนย์การเรียนรู้โดยจัดให้มีกิจกรรม Big Cleaning day ปีละ 3 ครั้งและกิจกรรมไหว้ฝายพญาคำปีละ 1 ครั้ง ที่สำคัญ เครือข่ายได้รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ สังเคราะห์ และพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ประกอบกับการผลิตสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนประถม และโรงเรียนมัธยม ในเขตอำเภอสารภี ทั้งนี้ หลักสูตรฝายพญาคำประกอบด้วยกลุ่มสาระวิชาที่หลากหลาย อาทิ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศึกษา สุขศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และภาษาต่างประเทศ โดยความรู้เกี่ยวกับฝายพญาคำถูกบรรจุเป็นวิชาที่ชื่อว่า

“เล่าขานผายพญาค่า” ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระภาษาไทยสำหรับเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และถูกบรรจุเป็นหน่วยการเรียนรู้เรื่อง “เหมืองผายพญาค่า” จำนวน 5 ชั่วโมงสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กนักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับผายพญาค่าทั้งประวัติความเป็นมา ความสำคัญ การใช้ประโยชน์ การดูแลรักษาผาย พิธีไหว้เหมืองผาย และทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้จริง

แผนภาพแสดงเนื้อหาการเรียนการสอนเกี่ยวกับผายพญาค่าสำหรับเด็กปฐมวัย

การขับเคลื่อนของเครือข่ายส่งผลให้เกิดการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการระบบเหมืองผายพญาค่า ซึ่งเป็นผายเก่าแก่และมีประโยชน์อย่างมากในการผันน้ำจากแม่น้ำปิงสู่ลำเหมืองพญาค่าเพื่อให้เกษตรกรและประชาชนทั้งในอำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอสารภี และอำเภอเมืองลำพูนมีน้ำใช้ในหน้าแล้งและป้องกันน้ำท่วมในหน้าน้ำหลาก นอกจากนี้ความร่วมมือร่วมใจของเครือข่ายยังส่งผลให้การบริหารจัดการผายพญาค่าเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล กล่าวคือ การดำเนินงานไม่เกิดความซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประหยัดงบประมาณ และมีกำลังคนในการดูแลรักษาผายตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำที่สำคัญ การต่อยอดการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชมภูและเครือข่ายในปีที่ผ่านมาทำให้ผายพญาค่ากลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทรงคุณค่าแก่เด็กนักเรียนและประชาชน เพราะการเรียนรู้เกี่ยวกับผายพญาค่าช่วยปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์เหมืองผาย และช่วยให้เกิดการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเหมืองผายให้คงอยู่สืบไป